

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ для органів місцевого самоврядування щодо організації та забезпечення пожежної безпеки на території об'єднаних територіальних громад (друга редакція)

Розглянуто та схвалено на засіданні постійно діючої робочої групи з питань реформування Державної служби України з надзвичайних ситуацій та удосконалення нормативно- правових актів у сфері цивільного захисту (протокол № 10 від 10 листопада 2017 року)

Розглянуто та схвалено на засіданні Вченої ради Інституту державного управління у сфері цивільного захисту (протокол №7 від 28.11.2017)

Укладачі:

Демчук В.В.

директор Департаменту реагування на надзвичайні ситуації ДСНС України

Єременко С.А.

заступник начальника Інституту державного управління у сфері цивільного захисту (з навчальної та методичної роботи), кандидат технічних наук, доцент

Пруський А.В.

заступник начальника Інституту державного управління у сфері цивільного захисту (з науково-дослідної роботи), кандидат технічних наук, доцент

Михайлов В.М.

начальник науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, кандидат наук з державного управління

Яковчук В.В.

головний спеціаліст відділу організації пожежно-рятувальних робіт Управління організації пожежно-рятувальних робіт, служби та підготовки підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Департамент реагування на надзвичайні ситуації ДСНС України

Волошко С.В.

головний фахівець відділу організації пожежно-рятувальних робіт Управління організації пожежно-рятувальних робіт, служби та підготовки підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Департамент реагування на надзвичайні ситуації ДСНС України

Рецензенти:

Білошицький М.В.

доцент кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, кандидат хімічних наук, доцент, старший науковий співробітник

Васильєв І.О.

заступник начальника відділу методичного керівництва та організації навчання науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, кандидат юридичних наук

Юрченко В.О.

завідувач кафедри організації управління у надзвичайних ситуаціях Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, кандидат технічних наук, доцент

За загальною редакцією Волянського Петра Борисовича - в.о. начальника Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, доктора наук з державного управління, доцента, Заслуженого лікаря України

I. ВСТУП

Методичні рекомендації для органів місцевого самоврядування щодо організації та забезпечення пожежної безпеки на території об'єднаних територіальних громад (далі — Рекомендації) розроблені в рамках реалізації Стратегії реформування системи Державної служби України з надзвичайних ситуацій, схваленої розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 січня 2017 р. № 61-р, а також реформування територіальної організації влади в Україні відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р (далі — Концепція).

Законом України “Про місцеве самоврядування України” та статтею 19 Кодексу цивільного захисту України визначено повноваження органам місцевого самоврядування у сфері організації заходів цивільного захисту, а саме - запобігання надзвичайним ситуаціям, захисту населення і територій від природних та техногенних загроз, реагування на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків.

На цей час понад 40 % усіх пожеж відбуваються у сільській місцевості, при цьому гинуть люди, завдаються значні збитки культурній спадщині, господарства несуть чималі втрати, а тому гостро стоїть питання організації гасіння пожеж у сільській місцевості, де існує велика кількість населених пунктів, час прибуття першого підрозділу в які перевищує максимально допустимі значення (20 хвилин).

Реформування місцевого самоврядування та децентралізація влади передбачають передачу більших повноважень і ресурсів на рівень територіальних громад.

Так, Концепцією до основних повноважень органів місцевого самоврядування базового рівня (об'єднаних територіальних громад) віднесено забезпечення гасіння пожеж, що передбачає подальший розвиток існуючих та утворення нових пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої та добровільної пожежної охорони.

З метою надання методичної допомоги органам місцевого самоврядування в організації роботи щодо забезпечення пожежної безпеки на території громади Державною службою України з надзвичайних ситуацій розроблено Рекомендації, які включають в себе алгоритм утворення та організації діяльності місцевих пожежно-рятувальних підрозділів, зразки документів і примірне Положення про місцеву пожежну охорону, а також основні засади розвитку добровільного пожежного руху на території громад.

Рекомендації розроблено з урахуванням національного досвіду з питань організації гасіння пожеж, а також досвіду Федеративної Республіки Німеччина, Республіки Польща, Республіки Австрія, Канади, Словацької Республіки, Сполучених Штатів Америки та Угорщини з цього питання.

Доопрацювання Рекомендацій проводилося за участю представників територіальних громад і територіальних органів ДСНС областей, де реалізуються пілотні проекти щодо організації заходів цивільного захисту населення, а також за підтримки представників Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH (Німеччина).

II. АЛГОРИТМ

утворення місцевого пожежно-рятувального підрозділу

З метою підвищення рівня пожежної безпеки на території об'єднаних територіальних громад, а також своєчасного реагування на пожежі та надання допомоги у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення органами місцевого самоврядування утворюється місцева пожежна охорона.

Основними завданнями місцевої пожежної охорони є:
забезпечення пожежної безпеки;
запобігання виникненню пожеж та нещасних випадків під час пожеж;
гасіння пожеж, рятування населення, а також надання допомоги у ліквідації наслідків інших надзвичайних ситуацій.

Утворенню місцевої пожежної охорони повинні передувати:

а) аналіз пожеж, надзвичайних ситуацій та небезпечних подій, що виникали на відповідній території протягом останніх 5 років, а також стан реагування на них, визначення ризиків і небезпек;

б) визначення:

кількості необхідних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) та потреби у будівництві (реконструкції, ремонті) пожежних депо (приспосованих приміщень);

типу і кількості пожежно- та аварійно-рятувальних автомобілів і оснащення;

кількості персоналу;

порядку проведення підготовки персоналу;

кількості спеціального одягу та спорядження для персоналу;

порядку чергування персоналу;

порядку оповіщення персоналу про виникнення пожеж, надзвичайних ситуацій та небезпечних подій;

порядку охорони будівель;

порядку оповіщення населення про виникнення пожеж, надзвичайних ситуацій та небезпечних подій;

порядку забезпечення страхування персоналу;

порядку обслуговування пожежних рукавів, апаратів захисту органів дихання та зору (за потреби), іншого обладнання та оснащення;

складання проекту кошторису для утримання місцевої пожежної охорони.

Аналіз пожеж, надзвичайних ситуацій та небезпечних подій, як правило, проводиться шляхом аналізу небезпек і ризиків, що притаманні (існують) на такій території, за наступними напрямками:

пожежі (аналіз виникнення пожеж у житловому секторі, на виробництві, транспорті, у природних екосистемах);

дорожньо-транспортні пригоди (наявність доріг міжнародного, державного, регіонального, обласного, районного та місцевого значення, середня кількість автотранспортних засобів з небезпечним вантажем, що слідує такими дорогами протягом року, наявність і кількість аварійно-небезпечних ділянок, аналіз аварійності та смертності на дорогах тощо);

виробнича сфера, у тому числі з наявністю вибухових, хімічних і радіоактивних речовин (наявність об'єктів, на яких обертаються, зберігаються або виготовляються небезпечні речовини та матеріали, зношеність устаткування та обладнання, наявність на об'єкті власних пожежно- та аварійно-рятувальних служб, можливі зони та наслідки ураження у разі виникнення аварійних та надзвичайних ситуацій тощо);

водні об'єкти (аналіз причин загибелі на воді та кількості таких випадків, наявні та необхідні засоби і оснащення для попередження та реагування на такі випадки);

природні явища (аналіз проходження повеней і паводків, виникнення буревіїв, снігових заметів, наявність і стан дамб та їх стійкість до природних небезпечних явищ, наявність технічних засобів для відкачування забрудненої води, розбирання завалів тощо).

За результатами проведеного аналізу утворювана місцева пожежна охорона повинна забезпечити надання допомоги населенню у разі виникнення пожеж, дорожньо-транспортних пригод, аварій на небезпечних підприємствах, на водних об'єктах, при небезпечних природних явищах, а також проводити інші невідкладні роботи за потребами громади.

Залежно від проведеного аналізу пожеж, надзвичайних ситуацій та небезпечних подій керівництвом громади визначається необхідна **кількість пожежно-рятувальних підрозділів (частин)** для забезпечення місцевої пожежної охорони (далі — місцеві пожежні команди (МПК)) та місця їх розташування з урахуванням забезпечення належного реагування протягом 20 хвилин з часу отримання повідомлення у найвіддаленішому від підрозділу місці на відповідній території, а також **тип і кількість пожежно- та аварійно-рятувальних автомобілів і оснащення**, що необхідні для належного реагування.

Під час визначення **кількості МПК** та місць їх розташування необхідно враховувати віддаленість населених пунктів один від одного, наявність доріг та перешкод на них (залізничні переїзди, водні перешкоди, наявність ділянок доріг, на яких пожежно-рятувальна техніка не зможе пересуватися через габаритні розміри або технічні характеристики тощо).

Довідково.

Час прямування до найвіддаленішого ймовірного місця виклику (т_{Прям}) пожежно-рятувальними автомобілями залежить від відстані, умов прямування та визначається

за
формулою:

$$T_{\text{прям}} L \text{ БО} / \wedge_{\text{руху}}, X^6,$$

де: $t_{\text{прям}}$ - час прямування до місця виклику, хв;

L - відстань від пожежного депо до місця виклику, км;

$V_{\text{руху}}$ - середня швидкість руху пожежно-рятувальних автомобілів (приймається на дорогах з твердим покриттям — 45 км/год, на ґрунтових дорогах — 30 км/год, на складних ділянках з інтенсивним рухом — 25 км/год).

З метою створення умов для цілодобового несення служби персоналом МПК, розміщення пожежно-, аварійно-рятувальної техніки та обладнання, виділяється (будується) **пожежне депо**, яке обов'язково забезпечується засобами провідного та радіозв'язку з використанням відповідного частотного ресурсу та необхідним технічним обладнанням.

Місце розташування пожежного депо необхідно визначати під час розроблення містобудівної документації, визначеної статтею 16 Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності”, з урахуванням вимог ДБН 360-92 Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень, затвердженими наказом Держкоммістобудування від 17.04.1992 № 44 (із змінами).

Пожежні депо, як правило, повинні бути розраховані не менше ніж на 2 виїзди для пожежно-рятувальних автомобілів, що перебувають в оперативному розрахунку та в резерві. У кожному окремому випадку зазначене питання вирішується індивідуально, враховуючи потреби у захисті населення і територій.

Під час проектування та будівництва пожежних депо рекомендується враховувати вимоги безпеки, що передбачені для приміщень державних пожежно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС, що забезпечить безпечні умови праці персоналу МПК, а також підготовку персоналу до виконання покладених завдань. При цьому можливе будівництво пожежних депо модульного типу, а також розміщення місцевої пожежної команди у приміщеннях Центрів безпеки громадян, що зменшить навантаження на відповідні бюджети.

Під час реконструкції або використанні пристосованих приміщень забезпечуються мінімальні умови для чергування.

Приміщення пожежного депо забезпечуються меблями, офісною технікою, канцелярським приладдям тощо відповідно до потреб підрозділу.

З урахуванням місцевих особливостей та наявності і стану протипожежного водопостачання на відповідній території органи місцевого самоврядування можуть прийняти рішення про придбання **пожежно-рятувальних автомобілів** з різним запасом вогнегасних речовин.

Так, автомобілі з запасом води до 1 тонни є більш маневреними, швидше прибувають до місця події та забезпечують гасіння пожежі на початковій стадії її розвитку.

Автомобілі з запасом води від 4 тонн витрачають більше часу на

прибуття до місця події, але забезпечують більш тривале автономне гасіння без встановлення на вододжерело і тому такі автомобілі доцільно використовувати на територіях з обмеженими водними ресурсами.

Крім цього, залежно від ризиків і небезпек, притаманних для відповідної території, органами місцевого самоврядування може бути прийняте рішення про придбання окремого маневреного автомобіля для надання допомоги при дорожньо-транспортних пригодах і проведенні аварійно-рятувальних робіт. Такі автомобілі не мають запасу вогнегасних речовин, але оснащуються необхідним аварійно-рятувальним обладнанням.

Також можливе придбання пожежно-рятувального автомобіля як з пожежно-технічним, так і аварійно-рятувальним обладнанням.

Незалежно від типу автомобіля він повинен комплектуватися автомобільною та, як мінімум, двома переносними радіостанціями для забезпечення взаємоінформування учасників гасіння пожежі.

Пожежно-рятувальні автомобілі комплектуються необхідним спорядженням і оснащенням відповідно до потреб та визначених завдань і функцій для МПО.

Кількість персоналу місцевої пожежної охорони повинна забезпечувати виконання функцій із гасіння пожежі на початковому етапі її розвитку, а також проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Місцеву пожежну охорону рекомендується утворювати як самостійну юридичну особу. Персонал: 13 чоловік. Техніка: 1 одиниця.

У разі необхідності створення на території громади декількох МПК з метою організації їх роботи пропонується рішенням органів місцевого самоврядування утворювати місцеву пожежну охорону як комунальне підприємство (установу, організацію) з диспетчерською службою та призначати керівника такого підприємства (установи, організації) керівником місцевої пожежної охорони, а безпосередньо у МПК передбачати виключно персонал, який здійснюватиме виїзд до місця події та проведення відповідних робіт.

Для нарощування можливостей МПК за внесеними пропозиціями начальника місцевої пожежної охорони можливе збільшення персоналу і техніки. При цьому до складу чергових караулів МПК також можуть залучатися добровільні пожежні, які пройшли відповідну підготовку.

Крім цього, до системи пожежної охорони громади можуть включатися пожежно-рятувальні підрозділи для забезпечення добровільної пожежної охорони та добровільні протипожежні об'єднання громадян.

Проведення первинної та подальших видів **підготовки персоналу** для потреб місцевої пожежної охорони проводиться на базі навчальних центрів

(пунктів) територіальних органів ДСНС з видачею відповідних документів або інших навчальних закладах, які пройшли атестацію на право надання освітніх послуг за відповідними професіями.

Навчання рекомендується розпочинати з часу прийняття рішення про утворення місцевої пожежної охорони з таким розрахунком, щоб на час уведення в експлуатацію будівлі пожежного депо кожного МПК увесь передбачений для чергування персонал одразу зміг виконувати покладені на нього обов'язки.

Для безпечного проведення робіт з гасіння пожеж, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт персонал місцевої пожежної охорони повинен індивідуально забезпечуватися **спеціальним одягом та спорядженням** щонайменше у такому комплекті:

- шолом захисний пожежний;
- спеціальний одяг (штани та куртка);
- пожежний пояс з карабіном;
- рукавиці з крагами;
- чоботи (черевики з високими берцями).

Також необхідно передбачати спеціальний одяг для виконання робіт у зимову пору року.

Кількість спеціального одягу і спорядження визначається залежно від кількості персоналу місцевої пожежної охорони, членів пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони, протипожежних об'єднань громадян, які залучаються до виконання робіт.

У разі розташування в районі обслуговування об'єктів з наявністю вибухових, хімічних і радіоактивних речовин за рішенням місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування для підрозділу рекомендується придбати відповідний спеціальний захисний одяг у кількості, що дорівнює складу чергового караулу, та провести додаткову підготовку персоналу місцевої пожежної охорони за участі фахівців з безпеки таких об'єктів.

Відповідно до статті 80 Кодексу цивільного захисту України у МПК встановлюється цілодобове **чергування**.

У разі виникнення потреби у наявності на місці проведення пожежно-аварійно-рятувальних робіт додаткової кількості персоналу місцевої пожежної охорони, залученні добровільних пожежних або добровільних протипожежних об'єднань громадян на відповідній території (кожному окремому населеному пункті, на території об'єднаної територіальної громади) необхідно передбачати **систему оповіщення персоналу**, яка може бути реалізована шляхом:

встановлення на відповідній території сирен та/або вуличних гучномовних пристроїв із розробленням порядку дій при їх спрацюванні у різних режимах;

надсилання СМС-повідомлень за допомогою засобів мобільного зв'язку;

повідомлення засобами стаціонарного та мобільного зв'язку тощо.

Система оповіщення повинна в максимально короткий строк забезпечити оповіщення персоналу щодо прибуття до місця збору або події.

З метою збереження будівель пожежних депо, спеціальної техніки та майна рішеннями місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування рекомендується передбачити **порядок охорони будівель** пожежних депо на час виїзду чергового караулу до місця події.

Зазначене питання можливо вирішувати шляхом:

виклику наряду правоохоронних органів;

виклику персоналу, вільного від чергування;

нагляду за будівлею пожежного депо охороною поруч розташованих об'єктів,

тощо.

У разі виникнення пожеж і надзвичайних ситуацій, що загрожують життю людей та їх майну на відповідній території (кожному окремому населеному пункті, на території об'єднаної територіальної громади), рішеннями місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування повинен передбачатися **порядок оповіщення населення** про виникнення пожеж, надзвичайних ситуацій та небезпечних подій.

Зазначене питання можливо вирішувати шляхом:

встановлення на відповідній території сирен та/або вуличних гучномовних пристроїв із розробленням порядку дій населення при їх спрацюванні у різних режимах;

використання місцевого радіомовлення, у т.ч. і в FM-діапазоні, на відповідній території,

тощо.

З метою захисту життя і здоров'я персоналу місцевої пожежної охорони під час виконання ними своїх обов'язків за рахунок місцевого бюджету проводиться їх страхування відповідно до Законів України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", "Про страхування" та Положення про порядок і умови обов'язкового особистого страхування працівників відомчої та місцевої пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1995 р. № 232 (із змінами).

Щоденне обслуговування і перевірка **пожежних рукавів, апаратів захисту органів дихання та зору** (за наявності), іншого обладнання та оснащення під час їх експлуатації може проводитися безпосередньо у МПК його персоналом.

Крім цього, персоналом МПК, за наявності необхідного обладнання, також може проводитися випробування пожежно-технічного та аварійно-рятувального оснащення відповідно до вимог та рекомендацій підприємства-виробника.

У разі необхідності проведення ремонту пожежних рукавів і апаратів захисту органів дихання та зору, інших технічних засобів, а також заправлення апаратів стисненим повітрям МПК може звернутися у встановленому порядку до найближчого підрозділу Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, який має обладнання та дозволи на проведення відповідних робіт.

У питаннях роботи з пожежно-технічним та аварійно-рятувальним оснащенням рекомендується користуватися нормативно-правовими актами та іншими документами, передбаченими для підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, що забезпечить його тривалу експлуатацію та належне зберігання.

ПОРЯДОК утворення місцевої пожежної охорони

I. Загальні положення

1.1. Місцева пожежна охорона (далі - МПО) міської (селищної, сільської) ради району області (код ЄДРПОУ) заснована на комунальній власності для забезпечення пожежної безпеки на території громади.

1.2. МПО утворено за рішенням міської (селищної, сільської) ради з метою організації заходів із запобігання виникнення пожеж та їх гасіння, надання допомоги у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та небезпечних подій на території міської (селищної, сільської) ради.

1.3. МПО безпосередньо підпорядковується голові міської (селищної, сільської) ради, а під час гасіння пожеж та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій персонал МПО підпорядковується керівнику гасіння пожежі або ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

1.4. Членом МПО може бути особа, яка досягла 18-річного віку, пройшла спеціальну підготовку на базі навчального закладу, що пройшов атестацію на право надання освітніх послуг за відповідними професіями, і здатна за своїми здібностями та станом здоров'я виконувати покладені на неї обов'язки.

1.5. Організаційну структуру та штат МПО визначає голова міської (селищної, сільської) ради відповідно до покладених на неї завдань **(рекомендується - за погодженням з територіальним органом ДСНС).**

1.6. Соціальний і правовий захист персоналу МПО здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

1.7. МПО у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, а також указами Президента України, цим Положенням, нормативно-правовими актами центральних та місцевих органів виконавчої влади, а також рішеннями міської (селищної, сільської) ради.

З питань організації несення служби, гасіння пожеж, проведення

аварійно-рятувальних робіт, експлуатації пожежно-, аварійно-рятувальної техніки та оснащення МПО керується нормативно-правовими актами, передбаченими для підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

1.8. Залучення МПО до гасіння пожеж та надання допомоги у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру (далі - НС), проведення пожежно-, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення НС проводиться відповідно до Плану залучення сил і засобів, що затверджується рішенням міської (селищної, сільської) ради за погодженням з територіальним органом ДСНС та іншими суб'єктами господарювання, сили і засоби яких залучаються для ліквідації НС (подій, пожеж) на території міської (селищної, сільської) ради, а також планів локалізації та ліквідації аварій, реагування на НС, що передбачені для відповідного регіону.

1.9. За організаційно-правовою формою господарювання МПО є **(комунальним підприємством, установою, організацією) або структурним підрозділом міської (селищної, сільської) ради— визначається засновником)** і здійснює свою діяльність відповідно до законодавства. Метою діяльності МПО не є отримання прибутку.

МПО є юридичною особою, набуває права і обов'язки з дня її державної реєстрації, має печатку із власним найменуванням, штампи, бланки, реєстраційні та інші рахунки в банках України, органах державної казначейської служби України **(зазначений абзац включається до Положення у разі прийняття відповідного рішення засновником)**.

1.10. Персоналу МПО, який відповідно до своїх обов'язків залучається до гасіння пожеж та надання допомоги у ліквідації наслідків НС, надається медична допомога та медико-психологічна реабілітація згідно з чинним законодавством.

1.11. МПО виконує покладені на неї завдання в межах міської (селищної, сільської) ради **(у разі узгодження питань щодо спільного утримання МПО, вказуються межі виконання нею завдань з урахуванням територій інших міських (селищних, сільських) рад, що беруть участь у спільному утриманні МПО)**.

1.12. МПО під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє з формуваннями Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, спеціалізованими службами та формуваннями цивільного захисту, а також підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності, розташованими на території громади.

1.13. Контроль за діяльністю МПО здійснює міська (селищна, сільська) рада та територіальний орган ДСНС.

1.14. До складу МПО входить місцева пожежна команда міста (селища, села), місце знаходження **(у випадку утворення 2-х і більше місцевих пожежних команд у складі місцевої пожежної охорони також вказуються адреси їх розташування)**.

1.15. У разі атестування місцевих пожежних команд (далі — МПК), що

входять до складу МПО, відповідно до законодавства на здатність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт та отримання свідоцтва на право проведення таких робіт МПК отримує статус комунальної аварійно-рятувальної служби.

II. Мета та завдання МПО

2.1. Метою діяльності МПО є:

2.1.1. Запобігання виникненню пожеж та мінімізація їх наслідків.

2.1.2. Невідкладне реагування на пожежі, надання допомоги у ліквідації наслідків НС, проведення пошукових, пожежно-рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах і територіях.

2.1.3. Локалізація зон впливу шкідливих і небезпечних факторів, що виникають під час пожеж, аварій та катастроф.

2.2. Завдання МПО:

2.2.1. Запобігання виникненню пожеж, мінімізація їх наслідків, участь у заходах щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

2.2.2. Ефективне і комплексне використання наявних сил і засобів, призначених для гасіння пожеж і проведення інших невідкладних робіт.

2.2.3. Забезпечення постійної готовності до оперативного реагування на пожежі та надання допомоги у ліквідації наслідків НС як в мирний час, так і в умовах особливого періоду.

2.2.4. Комплектування МПК персоналом, придатним за станом здоров'я до виконання покладених завдань, забезпечення дотримання норм законодавства з охорони праці.

2.2.5. Постійне підтримання належного рівня професіоналізму персоналу з урахуванням ризиків та небезпек, притаманних регіону.

2.3. МПО відповідно до покладених на неї завдань:

проводить заходи із запобігання виникненню пожеж;

здійснює гасіння пожеж, проводить евакуацію та рятування (у тому числі в умовах екстремальних температур, загрози вибуху, обвалу, зсуву, підтоплення тощо) людей та матеріальних цінностей, заходи для мінімізації або ліквідації наслідків пожеж, зокрема разом з формуваннями Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, спеціалізованими службами та формуваннями цивільного захисту, а також підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності, розташованими на території міської (селищної, сільської) ради;

надає допомогу в ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та інших видів небезпечних подій, що становлять загрозу життю або здоров'ю населення чи призводять до завдання матеріальних збитків, з урахуванням можливостей наявних сил і засобів;

надає домедичну допомогу постраждалим особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я стані, на місці виникнення пожеж та НС;

проводить заходи для постійного підтримання своєї готовності до дій

за призначенням;

забезпечує підтримку належного рівня підготовки персоналу для виконання покладених завдань;

інформує територіальний орган ДСНС про виникнення пожеж і порушення вимог правил пожежної безпеки;

проводить роботу щодо дотримання громадянами правил пожежної безпеки;

вносить голові міської (селищної, сільської) ради пропозиції щодо забезпечення пожежної безпеки на території громади;

забезпечує дотримання вимог безпеки праці персоналом під час участі у гасінні пожеж, наданні допомоги у ліквідації наслідків НС, проведенні тактичних та інших видів навчань і занять, а також під час чергування;

проводить розслідування нещасних випадків, у тому числі нещасних випадків зі смертельним наслідком, що сталися з персоналом під час чергування, гасіння пожеж, надання допомоги у ліквідації наслідків НС і проведення тактичних та інших видів навчань та занять, вживає заходів щодо попередження таких випадків;

організовує заходи та здійснює контроль щодо забезпечення безпеки персоналу, дорожнього руху та порядку експлуатації транспортних засобів МПО під час виконання покладених завдань;

організовує раціональне використання, ремонт і технічне обслуговування техніки та обладнання МПО;

організовує експлуатацію, ремонт будівель і споруд та цільове використання нерухомого майна МПО;

здійснює підбір осіб, які хочуть стати членами МПО;

бере участь у проведенні:

а) оглядів-конкурсів протипожежного стану окремих об'єктів і територій;

б) разом з територіальними органами ДСНС, закладами освіти, молодіжними організаціями заходів з утворення та організації роботи дружин юних пожежників;

в) разом з територіальними органами ДСНС перевірок стану дотримання вимог законодавства у сфері пожежної безпеки об'єктів суб'єктів господарювання, розташованих на території міської (селищної, сільської) ради;

г) перевірок джерел протипожежного водопостачання, розташованих на території міської (селищної, сільської) ради;

г) тактичних навчань на об'єктах підвищеної небезпеки, розташованих на території міської (селищної, сільської) ради;

здійснює інші функції, передбачені чинним законодавством.

ІІІ. Права та обов'язки МПО

3.1. МПО для виконання покладених на неї завдань має право:

3.1.1. Залучати до виконання робіт із гасіння пожеж та ліквідації

наслідків НС інші пожежно-рятувальні підрозділи відповідно до Планів залучення сил і засобів, фахівців і спеціалістів органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій, розташованих на відповідних територіях, за згодою їх керівників.

3.1.2. Одержувати від державних органів, місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб вичерпну та достовірну інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань, у тому числі про об'єкти, обладнання та технологічні установки, на яких можуть проводитися протипожежні, пошукові, аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи у разі виникнення пожеж та НС.

3.1.3. Безперешкодного доступу персоналу МПО до всіх житлових, виробничих, інших приміщень і територій, а також на застосування будь-яких заходів, спрямованих на рятування населення, запобігання поширенню вогню, виконання робіт, пов'язаних із ліквідацією наслідків НС та гасінням пожежі.

3.1.4. Вимагати під час гасіння пожежі:

від державних органів виконавчої влади, місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування і суб'єктів господарювання безоплатного надання вогнегасних речовин, техніки, пально-мастильних матеріалів, обладнання, засобів зв'язку, а під час пожежі, що триває понад три години, - харчування, приміщення для відпочинку і реабілітації осіб, залучених до гасіння пожежі;

від посадових осіб об'єктів, на яких виконуються заходи з гасіння пожежі або проведення аварійно-рятувальних робіт, припиняти дії, що перешкоджають персоналу МПК виконувати поставлені завдання;

від осіб, які перебувають у зоні НС або поблизу місця пожежі, дотримання правил, запроваджених установленими заходами безпеки.

3.1.5. Проводити під час гасіння пожеж та надання допомоги у ліквідації наслідків НС документування, кіно- та відеозйомку, фотографування і звукозапис.

3.1.6. Користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування.

3.1.7. Використовувати в установленому порядку засоби зв'язку, транспорт та інші матеріально-технічні ресурси підприємств, установ та організацій для рятування людей і ліквідації наслідків пожеж та НС, доставки персоналу і спеціального оснащення на постраждалі (ушкоджені) об'єкти і території.

3.1.8. Брати участь у складі комісії щодо визначення рівнів ризику за можливими наслідками від пожеж та НС у процесі експлуатації об'єктів на території міської (селищної, сільської) ради.

3.1.9. Використовувати телебачення і радіомовлення для оприлюднення повідомлень про НС та пожежі.

3.1.10. Надавати інші послуги згідно із чинним законодавством.

3.2. До обов'язків МПО належать:

3.2.1. Організація функціонування МПО у режимі постійної готовності до виконання необхідного комплексу пожежних, пошукових та інших невідкладних робіт в умовах пожежі, НС або загрози їх виникнення.

3.2.2. Підтримання взаємодії з територіальними органами та підрозділами центральних органів виконавчої влади, місцевими органами влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності під час гасіння пожеж і проведення інших невідкладних робіт.

3.2.3. Здійснення профілактичної роботи, спрямованої на підвищення рівня обізнаності населення, робітників та службовців підприємств з питань пожежної безпеки.

3.2.4. Виконання пожежно-рятувальних робіт, що потребують спеціальної кваліфікації і застосування апаратів захисту органів дихання та інших спеціальних технічних засобів, якими оснащуються МПК (**зазначений абзац включається до Положення виключно за наявності таких засобів та проходження відповідної підготовки персоналом**).

3.2.5. Постійне підтримання належного рівня професіоналізму персоналу МПО для проведення пожежно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення пожеж та НС.

3.2.6. Створення резерву персоналу з метою оперативного комплектування штатних посад МПО.

3.2.7. Забезпечення збереження інформації про об'єкти суб'єктів господарювання, що стала відома у зв'язку з виконанням обов'язків.

IV. Майно та фінансування МПО

4.1. Майно МПО становлять закріплені за нею матеріальні цінності та оборотні кошти, одержані в установленому порядку.

4.2. Майно МПО використовується лише за його цільовим і функціональним призначенням. Розпорядження майном та його відчуження здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства.

4.3. Джерелами формування майна МПО є майно:

передане в установленому законодавством порядку від місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів ДСНС;

придбане за рахунок коштів місцевих бюджетів;

передане суб'єктами господарювання, що знаходяться на території міської (селищної, сільської) ради;

отримане за рахунок добровільних пожертвувань від юридичних та фізичних осіб, гуманітарних програм (у тому числі міжнародних);

з інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

4.4. Джерелами фінансування МПО є кошти:

місцевого бюджету;

дольової участі декількох міських (селищних, сільських) рад

(зазначений абзац включається до Положення виключно у разі визначення у пункті 1.11. інших органів місцевого самоврядування, на території яких МПО виконує покладені на неї завдання);

підприємств, установ і організацій, отримані МПО в установленому порядку за аварійно-рятувальне обслуговування на договірній основі об'єктів та територій **(зазначений абзац включається до Положення виключно за наявності у хоча б однієї місцевої пожежної команди, яка входить до складу МПО, статусу аварійно-рятувальної служби);**

отримані за рахунок добровільних пожертвувань юридичних та фізичних осіб;

державного фонду регіонального розвитку;

цільової субвенції на інфраструктурний розвиток об'єднаних територіальних громад;

з інших джерел, що не заборонені чинним законодавством.

4.5. Бюджетні кошти використовуються у порядку, визначеному бюджетним законодавством.

4.6. Оплата праці персоналу МПО здійснюється відповідно до чинного законодавства.

4.7. МПО здійснює користування землею та природними ресурсами згідно із чинним законодавством.

4.8. Збитки, завдані МПО у результаті порушення її майнових прав фізичними та юридичними особами, відшкодовуються в установленому порядку.

V. Управління (керівництво) МПО

5.1. МПО очолює начальник, який призначається на посаду і звільняється

з посади за рішенням голови міської (селищної, сільської) ради відповідно до законодавства.

5.2. У разі відсутності начальника МПО його обов'язки виконує тимчасово призначена на посаду особа за рішенням Голови міської (селищної, сільської) ради.

VI. Начальник МПО:

6.1. Здійснює керівництво МПО, забезпечує належний рівень готовності до проведення пожежно- та аварійно-рятувальних робіт, ліквідації наслідків НС, ефективного використання і збереження закріпленого за МПО майна, збереження життя та здоров'я персоналу.

6.2. Несе персональну відповідальність за виконання покладених на МПО завдань і функцій, організацію та результати її діяльності.

6.3. Представляє МПО в органах влади, діє від імені МПО у відносинах з іншими підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та фізичними особами або дає на це доручення персоналу МПО.

6.4. Організовує, забезпечує та контролює виконання вимог законодавства, рішень місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування, інших нормативно-правових актів.

6.5. Здійснює планування роботи МПО.

6.6. Звітує перед місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування про виконання покладених на МПО завдань, планів роботи, усунення порушень і недоліків, виявлених під час проведення перевірок діяльності МПО, а також про притягнення до відповідальності персоналу, винного у допущених порушеннях.

6.7. Здійснює добір і забезпечує організацію роботи з комплектування МПО кваліфікованим персоналом, формує кадровий резерв.

6.8. Організовує роботу та забезпечує взаємодію з територіальним органом та навчальними закладами ДСНС щодо питань підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації персоналу МПО, а також проведення спільних навчань, тренувань тощо.

6.9. Забезпечує належні умови персоналу МПО для виконання покладених на нього обов'язків, здійснює контроль за дотриманням розпорядку дня та порядку в приміщеннях будівель МПО.

6.10. Забезпечує виконання персоналом МПО заходів безпеки праці під час несення служби, виконання пожежно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення пожеж та надання допомоги у ліквідації НС.

6.11. Вносить пропозиції місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування щодо покращення матеріально-технічного забезпечення МПО.

6.12. Проводить огляд, планові та оперативні перевірки наявності, стану збереження і правильного використання техніки, пального, інших матеріальних цінностей, їх готовності до дій за призначенням.

6.13. Видає накази та дає доручення, обов'язкові для виконання персоналом МПО, контролює їх виконання.

6.14. Здійснює особистий прийом громадян.

6.15. Застосовує заохочення та накладає дисциплінарні стягнення на персонал МПО відповідно до трудового законодавства України.

6.16. Надає місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування пропозиції до кошторису, організовує його виконання, а також контроль за правильним і економним витраченням коштів і матеріальних ресурсів, додержанням фінансової розрахункової дисципліни та своєчасним поданням бухгалтерської і статистичної звітності. Розпоряджається коштами в межах затвердженого кошторису на утримання МПО.

6.17. Забезпечує дотримання персоналом МПО законодавства з питань запобігання та протидії корупції.

6.18. Забезпечує взаємодію МПО з формуваннями Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, спеціалізованими службами та формуваннями цивільного захисту, а також підприємствами, установами та

організаціями незалежно від форм власності, розташованими на території міської (селищної, сільської) ради.

6.19. Виїжджає на пожежі, місця аварій та стихійного лиха відповідно до встановленого порядку, керує роботою персоналу з їх ліквідації.

6.20. Зупиняє пожежно-рятувальні роботи, якщо виникла підвищена загроза життю персоналу, який бере участь у гасінні пожеж, наданні допомоги у ліквідації наслідків НС.

6.21. Вносить пропозиції голові міської (селищної, сільської) ради, місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування щодо організаційно-штатної структури МПО, фінансово-господарських та інших питань, які сприяють вдосконаленню і підвищенню рівня праці та соціального захисту персоналу.

6.22. Забезпечує додержання встановленого порядку щодо інформування територіального органу ДСНС про виникнення НС і пожеж.

6.23. Укладає та розриває трудові угоди з персоналом.

6.24. Надає всі види відпусток, передбачені законодавством, персоналу МПО.

6.25. Бере участь у розгляді місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування питань, пов'язаних із діяльністю МПО.

6.26. Виконує інші функції відповідно до покладених на нього завдань.

VII. Порядок комплектування, соціальні права та гарантії персоналу МПО

7.1. Працівники МПО реалізують право на працю шляхом укладання трудового договору.

7.2. Трудові відносини, особливості праці та відпочинку персоналу МПО регулюються законодавством України про працю.

7.3. Оплата праці персоналу здійснюється у порядку, визначеному чинним законодавством. Встановлення надбавок, доплат та преміювання здійснюється в межах видатків, передбачених кошторисом.

7.4. Соціальний захист персоналу МПО, покращення умов праці, життя і здоров'я працівників та членів їхніх сімей вирішуються міською (селищною, сільською) радою відповідно до чинного законодавства у межах коштів, передбачених на соціальні потреби громади.

7.5. Тривалість робочого часу і відпочинку працівників регламентується чинним законодавством. Чергові зміни МПК працюють цілодобово.

7.6. Правові та соціальні гарантії персоналу забезпечуються згідно із законодавством.

7.7. Персонал підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню на випадок захворювання, часткової або повної втрати працездатності, загибелі (смерті), отриманих при виконанні посадових обов'язків, згідно з чинним законодавством.

7.8. З метою захисту інтересів трудового колективу може

утворюватися профспілковий комітет первинної організації профспілки.

VIII. Ліквідація і реорганізація МПО

8.1. Припинення діяльності МПО здійснюється шляхом її реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації - за рішенням місцевого органу влади, органу місцевого самоврядування чи їх правонаступників, або за рішенням суду.

8.2. Ліквідація МПО проводиться відповідно до вимог Господарського та Цивільного кодексів України.

8.3. Майно, що належало МПО на праві оперативного управління, при її злитті, приєднанні, поділу, перетворенні або ліквідації повертається власникам майна, або до правонаступника, визначеного засновником.

8.4. У разі ліквідації та реорганізації МПО персоналу, який вивільняється, гарантуються його права згідно з трудовим законодавством України.

IV. Організація гасіння пожеж та взаємодії

Організація та порядок гасіння пожежі, обов'язки і права осіб, які виконують завдання щодо гасіння пожежі, встановлені Статутом дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, затвердженим наказом МНС України від 13.03.2012 № 575, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25.05.2012 за № 835/21147.

Взаємодія МПО з підрозділами Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС здійснюється у цілодобовому режимі та полягає у:

1) взаємному інформуванні з питань зміни обстановки в районі обслуговування (стан мереж водопостачання, аварійні роботи на газопроводі, відключення мереж водопостачання, перекриття проїздів тощо);

2) включенні МПК до Плану залучення сил і засобів на відповідній території;

3) організації взаємодії диспетчерських служб, зокрема в установленому порядку виклику МПК для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та гасіння пожеж, кількість сил та засобів, що залучаються;

4) спільному виконанні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на місці надзвичайної ситуації або пожежі;

5) проведенні профілактичної роботи з населенням та персоналом підприємств, розташованих на території громади;

6) спільній організації та проведенні навчань і практичних занять для відпрацювання належної взаємодії;
тощо.

Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” до

виключної компетенції сільських, селищних, міських рад віднесено питання створення відповідно до законодавства комунальної аварійно-рятувальної служби.

Зазначену функцію може виконувати місцева пожежна команда у разі набуття нею відповідно до Порядку атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2013 р. № 828, статусу аварійно-рятувальної служби, що надасть змогу не лише виконувати більший спектр робіт, пов'язаних із ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж, але й здійснювати постійне та обов'язкове обслуговування на договірній основі суб'єктів господарювання.

Порядок здійснення постійного та обов'язкового аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 2017 р. № 5.

Контроль за діяльністю МПО і добровільних протипожежних формувань здійснюють місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування, які їх утворили, а також територіальні органи ДСНС.

V. Розвиток добровільного пожежного руху

Для підвищення можливостей місцевих пожежних команд безпосередньо на пожежі та/або зменшення кількості їх штатних працівників рекомендується на території населених пунктів організувати набір та навчання добровільних пожежних.

Добровільні пожежні - це особи з числа тих, які постійно проживають на відповідній території та виявили бажання, незалежно від своєї зайнятості, безоплатно здійснювати гасіння пожеж, надавати допомогу під час подолання наслідків надзвичайних ситуацій, проводити роботу щодо їх профілактики тощо.

Добровільним пожежним може стати будь-яка повнолітня дієздатна особа, яка немає медичних протипоказань до роботи, пов'язаної з пожежогасінням. До робіт, пов'язаних з ризиком для життя чи здоров'я, пропонується залучати осіб віком від 21 до 60 років. Після проходження відбору такі особи обов'язково мають пройти спеціальну підготовку і бути застраховані на рівні з працівниками місцевої пожежної команди.

Добровільні пожежні можуть бути залучені до діяльності у декілька способів:

приєднання на місці пригоди до робіт, що проводяться місцевою пожежною командою або іншими пожежно-рятувальним підрозділами (частинами), як допоміжна сила;

здійснення цілодобового чергування на базі місцевої пожежної команди (тобто разом з мінімальною кількістю постійного персоналу місцевої пожежної команди за окремим графіком чергують добровольці);

стимулювання до створення протипожежного громадського об'єднання - автономне утворення, яке самостійно займається як

повсякденною діяльністю, так і матеріально-технічним забезпеченням (однак місцеве самоврядування може їм надавати необхідну допомогу).

Добровільні пожежно-рятувальні підрозділи - утворення, які складаються з осіб, які виявили бажання брати участь у гасінні пожеж на безплатній основі. Вони можуть створюватися шляхом самоорганізації населення в громадське об'єднання.

Особливі вимоги до членів пожежно-рятувальних підрозділів добровільної пожежної охорони (громадських об'єднань) можуть встановлювати їхні статuti.

Основними завданнями добровільного пожежного є профілактика пожеж, проведення роз'яснювальної роботи з населенням і реагування на пожежу, що виникла на території його населеного пункту, або території сусідніх населених пунктів, які входять до складу об'єднаних територіальних громад.

Спільними діями добровільні пожежні та місцеві пожежні команди зможуть забезпечити ефективне попередження пожеж, своєчасне надання домедичної допомоги, швидке реагування на пожежі у віддалених населених пунктах.

Головна мета — запобігти людським жертвам та знизити до мінімуму матеріальні збитки.

Основними перевагами розвитку та сприяння в утворенні добровільного пожежного руху на території населеного пункту є:

активізація просвітницької роботи з громадянами (в першу чергу з дітьми), відпрацювання планів евакуації у місцях перебування значної кількості людей, огляд приміщень для укриття населення тощо;

зменшення часу реагування на пожежі за рахунок швидкого прибуття добровольців на місце події до прибуття місцевої пожежної команди (до прибуття МПК добровольцями може надаватися домедична допомога потерпілим, визначатися можливість використання наявних джерел водопостачання, проводиться аналіз розвитку пожежі та інформування диспетчера про необхідність направлення декількох місцевих пожежних команд та/або оголошення збору більшої кількості добровольців);

посилення місцевої пожежної команди безпосередньо на місці пожежі, що прискорює її локалізацію і ліквідацію.

Органи місцевого самоврядування приймають власні рішення щодо способу залучення добровольців: створювати добровільну пожежну охорону, добровільне формування цивільного захисту чи стимулювати створення громадського об'єднання.

Під час організації добровільного пожежного руху рекомендується дотримуватися наступного алгоритму:

поінформувати населення про започаткування добровольчого пожежного руху, роз'яснити роль та функції добровільних пожежних, можливі гарантії для них;

провести зустріч з роботодавцями, працівники яких виявили бажання стати добровільними пожежними, роз'яснити їм важливість створення добровільного руху, необхідність сприяння та адекватного ставлення до залучення добровольців у робочий час до виконання завдань з гасіння пожеж або виконання інших робіт, направлених на збереження життя, здоров'я громадян та їхнього майна;

провести співбесіди з кандидатами та організувати проходження ними медогляду і психологічного тестування на виявлення протипоказань до роботи, пов'язаної з гасінням пожеж;

організувати за участю державного пожежно-рятувального підрозділу ДСНС свого району навчання добровільних пожежних;

укласти договір з кожним добровольцем про його залучення до пожежогасіння як добровільного пожежного, а також обов'язково застрахувати його життя та здоров'я (виключно після набрання чинності договору страхування і проведення відповідної підготовки добровільний пожежник може бути залучений до роботи);

визначити за участю державного пожежно-рятувального підрозділу ДСНС свого району оптимальний порядок залучення добровільних пожежних до виконання завдань з гасіння пожеж, надання допомоги у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та небезпечних подій та/або добового чергування у МПК;

забезпечити регулярне тренування добровільних пожежних, відпрацювання ними базових дій, проведення підвищення кваліфікації у зручний для них час.

Профілактична складова діяльності добровольців полягає у:
проведенні лекцій, бесід з дітьми на протипожежну тематику;
проведенні семінарів з техніки безпеки та протипожежної безпеки для працівників різних підприємств, органів державної або місцевої влади тощо;

відпрацюванні разом з населенням планів евакуації, укриття тощо;
організації змагань для дітей і дорослих з пожежно-прикладного спорту;

організації заходів, присвячених обізнаності населення щодо правил пожежної безпеки, правил поведінки та дій під час виникнення надзвичайних ситуацій тощо;

розчищенні завалів, нагромаджень сухих гілок чи листя для попередження їх займання;

виготовленні агітаційної і сувенірної продукції на протипожежну тематику та її розповсюдження серед населення.

У разі сприятливого розвитку добровільного пожежного руху добровільних пожежних можливо залучати не лише до виконання завдань з попередження та гасіння пожеж, але й на інші виклики, з якими може зіткнутись громада (за умови проходження добровольцями відповідної підготовки).

Так, добровільні пожежні також можуть брати участь у:
пошуку заблукалих у лісі та горах (за наявності підготовки - з використанням собак);
пошуку під водою (з використанням відповідного обладнання);
наданні допомоги при повенях (пошук постраждалих, рятування майна, збір інформації про загиблих/травмованих, укріплення берегів річки, роботи над водовідведенням тощо);
проведенні навчань або координації евакуації у випадку виникнення надзвичайної ситуації;
створенні пристосованих для потреб укриття приміщень;
ліквідації наслідків стихійного лиха
тощо.

Зважаючи, що добровільна діяльність не оплачується, а доброволець її здійснює не заради отримання вигоди, органи місцевого самоврядування можуть запроваджувати заходи та ухвалювати рішення для стимулювання розвитку добровольчого руху та підвищення мотивації громадян.

Наданий перелік не вичерпний, а органи місцевого самоврядування можуть додавати свої пропозиції та/або взяти до уваги тільки деякі з них залежно від можливостей, а можуть взагалі їх не використовувати.

Необхідно зазначити, що добровільний рух часто підтримується міжнародними партнерами та громадами іноземних держав. Найчастіше допомогу у цьому напрямку найбільш ефективно надають індивідуальним заявкам від однієї або декількох громад.

Так, наприклад, органи місцевого самоврядування можуть використати для отримання допомоги:

встановлення партнерських зв'язків за програмою міст-побратимів;
регіональні програми співпраці (наприклад, прикордонних міст);
програму EU Aid Volunteers: http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers_en;

Operation Florian: <http://www.operationflorian.com/>;

International Fire Relief Mission: <http://www.ifrm2007.com/>;

Resilient Ukraine: <https://www.facebook.com/resilientUkraine/>;

GIZ: <https://www.giz.de/en/worldwide/32413.html>;

звернення до іноземних профспілок, асоціацій, об'єднань пожежних, рятувальників;

звернення до асоціацій українців з діаспори.

Необхідно мати на увазі, що інколи допомога партнерів не може бути матеріальною, однак вони можуть надати методичну, експертну допомогу, провести навчання тощо.

До уваги! Ці Методичні рекомендації не є нормативно-правовим актом, мають рекомендаційний характер та відображають основні принципи щодо організації та забезпечення пожежної безпеки органами місцевого самоврядування на території об'єднаних територіальних громад.

Методичні рекомендації в електронному вигляді розміщені за посиланням: <http://www.dsns.gov.ua/ua/Metodichni-materiali.html>